

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5,

ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

občih razmer, ki uravnavajo in vežejo roke tudi — univerzi. Slovenska prosvetna vprašanja bo morala reševati posebna prosvetna zbornica, ki jo bo treba šele ustanoviti.

f) Če končno resumiram, potem se mi zdi potrebno poudariti zlasti to, da je delo, ki nas čaka na vsem prostranem pedagoškem polju, ogromno. Mobilizirati moramo za to res vse (p o d u h u) mlade moči, in kjer le gre, tudi one, ki so šli do sedaj rakovo pot, a imajo

voljo in zmožnost, da začno znova graditi. Pri tem bo treba mladim zabičati posebej še to, da ne razdira slepo vsega, kar so stari zgradili, marveč prej dodobra premislijo, kaj je ohraniti, kaj ne, kaj šele zgraditi. Tudi naš pokret mora biti voden človečansko, čeprav včasih trdo. Da zlo rodi zlo je tudi naše prepričanje, veljavno za razmere in človeka. Zato moramo graditi zlasti sebe.

Anton Gorjup.

Dva amandmana

K finančnemu zakonu za leto 1937/38. je predložen tudi večje število amandmanov. Med temi nas zanimata predvsem dva:

1. Vštejejo se leta učiteljem, ki so služili na šolah Družbe sv. Cirila in Metoda in avtonomnih verskih šolah pa so pozneje prešli v državno službo.

2. Mnogo značilnejši in seveda tudi dalekosežnejši je drugi amandman, s katerim se spopolnjuje zakon o narodnih šolah:

V zakonu o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. se doda za § 93. nov § 93 a, ki se glasi:

Učiteljicam narodnih in gospodinjstkih šol, kakor tudi otroškim vrtnaricam preneha služba, ko se poročijo z osebo, ki ni učitelj

narodnih šol. Ako so take učiteljice odnosno otroške vrtnarice izpolnile pogoje za dosego osebne pokojnine, dobijo namesto te enkrat za vselej odpravnino v znesku enoletne plače in položajne doklade, a ako niso izpolnile pogojev za dosego osebne pokojnine in imajo več nego pet let efektivne službe, dobijo odpravnino v iznosu šestmesečne plače in položajne doklade.

Te odpravnine se izplačujejo iz istih proračunskih kreditov, iz katerih se nakazujejo plače in položajne doklade, in to toliko časa, dokler se ne vneso v proračun poseben kredit.

Prvi amandman je bil sprejet po predlogu učiteljskega združenja, ki je predložilo predlog, da se učiteljicam, ki so se poročile z osebo, ki ni učitelj

sliko, čim jo dobim iz tiskarne in bo opremljena. — Slike »Poletje« še ne naročujete, ker še ni v delu. — Učiteljski dom v Mariboru. — Blažič.

— Upraviteljstvo narodne šole v Lomu nad Trzicem išče za dečka dobrih staršev strogo družino (morda učiteljsko), ki bi vzela dečka za april, maj in junij v strogo vzgojo. Kraj je lahko poljuben. Ponudbe je nasloviti na zgoraj označeno upraviteljstvo.

— Lepi lasje so moške še vedno očarali! Kolikokrat je bil že prvi pogled odločilen! Ali bo tudi »ona«, če ga srečate, občudovala lepoto Vaših las? Ali so Vaši lasje tako lepi, da lahko vzdržite tudi njegov pogled, če jih pogleda od blizu? Ako negujete Vaše lasje z Elida Shampoomom ostanete vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri držijo dalj časa.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Debata o prosvetnem ministrstvu v skupščini. Poslanec Pleskovič je napadal referenta za ljudsko šolstvo v prosvetnem ministrstvu g. Erjavca. Pravi, da je to, kar je slovensko napredno učiteljstvo pretrpelo za vlade Sušteršiča in Lampeta v stari Avstriji prava igračka proti temu, kar se sedaj dogaja. Načel je vprašanje pok. Marte Mrakove. H koncu je še dejal: »Bratje Srbijanci, mi napredni slovenski nacionalisti smo izgubili vero v vas, ker ste nas »svoje najboljšje prijatelje, izročili na milost in nemilost takim ljudem, kakor je g. Erjavec in njegova družba«

Poslanec Pleskovič je odgovarjal posl. dr. Koc. Glede Mrakove, da je navadna kleveta in da bo o tej stvari izreklo končno besedo še sodišče. Tudi poslancu Semrovu že gre na živce, da se toliko govori o premestitvah učiteljstva v Sloveniji. To kar se v Sloveniji godi, pravi, da ni tako kvarno, kot je Pleskovič prikazal. V nadaljnjem je izvajal Slovenija je, kar se šolstva tiče, danes res na prvem mestu v državi, ali če pojde tako dalje ne bo več dolgo. Danes je že 251 razredov brez učiteljev. Na vsakega učitelja pride 100 do 150 otrok, in to ob tej hiperprodukciji učiteljskega naraščanja. Poslanec Koman je govoril o trpljenju in preganjanju učiteljstva v Sloveniji in je prišel do trditve, da je kleri kalizem grobar jugoslovenske misli in jugoslovske države. (Po »Slovenec« od 4. III.)

ostati nekaznovani, odnosno sploh v državni službi. Kazen za podobne delikte ni premeštev, ampak vse kaj drugega.

— Manjšinsko šolstvo v skupščini. — Dr. Kraft, zastopnik nemške manjšine v skupščini, je zahteval, da bi bilo nujno, odvojiti šole z nemškim jezikom ter dati tem šolam na razpolago učiteljske moči, ki bi morale imeti za to posebno kvalifikacijo. Zahteval je, da morajo priti v nemške šole učitelji Nemci. (»Slovenec« 5. III.)

— Anketa o reformi šolstva, ki jo je izvedla Zveza društev »Šola in doma«, stremi po naslednjih zahtevah: po depolitizaciji šolstva, po demokratizaciji šolstva, po avtonomiji v šolski upravi in po reformi cele organizacije šolstva. Osnovna načela nove šole bi morala biti: domačnost, socialnost, delavnost, tudi telesna vzgoja naj se ne zanemarija. Pomožno šolstvo naj se izpopolni. Na vsaki popolni ljudski šoli bi moral biti tudi razred za manjnadarjene. Manjkajo učila, delavnice in knjižnice. Knjige in zvezke naj bi dobili vsi učenci brezplačno od občin in banovin. — (Po listih od 3. in 4. III.)

Splošne vesti

POMEMBEN ODLOK

I.

Ministrstvo prosvete je pod O. N. br. 3178 od 18. januarja 1937 izdalo sledeči odlok:

Smoter praktičnega učiteljskega izpita je, da kandidat poleg svoje sposobnosti v praktični uporabi pedagoških principov pokaže, da tudi po izstopu iz šole ni popustil v svoji znanstveni pripravi, ki mu je potrebna pri vršenju visoke vzgojne in učiteljske dolžnosti. Do sedaj so se vsi učni predmeti iz nacionalne grupe, ki se polagajo pri praktičnem učiteljskem izpitu, izpraševali v obsegu gradiva, ki se zahteva pri diplomskem učiteljskem izpitu. Ampak, ker ni z nobeno uredbo o pravilih za polaganje praktičnega učiteljskega izpita ta obseg učnega gradiva iz državnega jezika narodne zgodovine in zemljepisja točneje predviden,

odločujem:

da se kandidati (pri praktičnem učiteljskem izpitu) izprašujejo iz nacionalne grupe predmetov v onem obsegu, kakor se poučuje v učiteljskih šolah in polaga pri diplomskem izpitu.

Minister prosvete, Dobrivoj Stošovič, l. r.

VABILO

na redni občni zbor »Doma učiteljic«, r. z. z o. z. v Ljubljani, na Veliki petek dne 26. marca t. l. ob 9. uri dop. v šentjakovski šoli.

Dnevni red:

1. Poročila funkcionarjev.
2. Referat tovariše Marije Pleškove: »Naloga učiteljic za povzdigo tujskega prometa«.

Pedagoška literatura drugih narodov spravlja problem strnjenejšega šolskega dela v zvezi s celotnim pojmovanjem človeka in sveta. Tudi številne ekskurzije v inozemstvo so nam pokazale, da je nujna povezanost šole z življenjem tako trdno vsidrana in da n. pr. češki industrijec Bat'a v Zlinu ves vzgojni in izobraževalni proces koncentriira okrog problema čevljarke industrije. Svoji starostni dobi primerno spoznavajo otroci v osnovni in meščanski šoli produkcijo surovin, industrijo čevljev, organizacijo in metodo dela, eksport proizvodov, import surovin, kemične, fizikalne, biološke in mehanske pojave vsega proizvodjalnega procesa.

To se godi v času, ko n. pr. naša kmetiška šola vtepa v nekaj osnovnega znanja, ne da bi zasledovala življenje svojega okolja in domumevala vse strani svojega okolja.

Če hočemo narodu dobro, je spoznavanje gospodarskih, kulturnih in socialnih razmer tudi pri nas važna komponenta šolske pedagoške v smeri »življenjskega pouka«. Oplajanje ob kulturnih vrednostih zavaja lahko v brezmišelnost in nekritično presojanje metod v naše okolje. Kdor motri pedagoško valovanje iz vidikov domačih nujnosti in potreb, ta ne bo nikoli občutil slabosti za samoniklo ustvarjanje, primerno domačemu okolju. Zato nam tuja pedagoška književnost lahko še mnogo pove, ne da bi nas odvajala od domače realnosti.

5. Ze zadnjič sva govorila, da je velika razlika med zgolj čitanjem tuje knjige (»priložnostni« čitatelj) in pisanjem lastnega dela. Prepričan sem, da lahko postane človek dober čitatelj drugih knjig navadno šele potem, če je že sam kaj dobrega spisal in se javil v tisku. Kaj praviš k temu?

3. Volitve.

4. Delo za podvig zadruge.

5. Slučajnosti.

Pozivljamo in vabimo vse tovarišice, naj se nam pridružijo. Uresničenje naših načrtov zavisi od nas samih, le skupno, smotreno delo bo imelo uspeh.

Načelstvo.

— Koncert mladinskih pevskih zborov konjiškega sreza se vrši v nedeljo dne 14. marca t. l. v telovadnici konjiške poštnice. Začetek ob 15. uri.

Nastopi 10 pevskih zborov posamezno in končno vsi skupno, okrog 460 pevcev. Zapeli bodo nekaj narodnih, umetnih in najmodernejših iz l. 1937. Misel te prireditve je sprožil tovariš Ulaga E. iz Zič, ki je nastopil s svojim mladinskim zborom že v Ljubljani. Da ima tudi podeželska mladina glasove za lepo petje, o tem se bo lahko prepričal vsakdo, ki pride tedaj v Konjice, kamor Vas vabi mladina.

— Sekcija Podmladka pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa pravi vse one šole, tudi meščanske in srednje, na katerih letos delujejo šolske kuhinje Podmladka Rdečega križa, da ji javijo število hrane prejemajočih učencev, od kdaj do kdaj v tekočem šolskem letu se kuha, oziroma se namerava kuhati, in da pošljejo seznam kuhinjskega inventarja, če je last Podmladka. Poročilo naj pošljejo le šole, ki ga letos še niso predložile.

— Tovariši, tovarišice — naročniki slike »Pomlad«, sporočamo Vam, da tiskarna termina (januar 1937.) ni mogla držati in to radi tehničnih ovir. Naročnikom dopošljem

Res je, da se med pisanjem knjige prikazujejo večkrat novi problemi, ki jih pisatelj ni predvidel.

Če iščeš zanje podkrepitve v literaturi, se ti knjige in znani članki razodevajo v popolnejši luči. Po vsem tem bi sodil, da se kvaliteta čitanja ravna res po — motivih, ki privedejo čitatelja do knjige. Mislim pa, da je tudi priložnostni čitatelj lahko »dober« bralec pedagoške knjige. — Predsednik SSM g. prof. dr. Ozvald, ki se je z vso vnemo za izdajo moje knjige zavzel, mi poroča neveselo novico, da zanimanje za branje pedagoških knjig med slovenskim učiteljstvom — pada. Kajti še nikdar ni SSM beležila tako malo prijavljenih članov kot ravno letos. Take ugotovitve spravlja človeka lahko v malodušje...

6. Kakšne načrte še snuješ v svoji glavi?

V okoliščinah, ki sem ti jih pravkar navedel, je snovanje načrtov brez vrednosti. Kaj ti pomaga, če bi rad uresničil še marsikatero časovno nujnost, pa ti splošna otopelost spravi vse projekte — seveda iz finančnih razlogov — na mrtvo točko. Sestavljam nove čitanke, predlagam nove projekte učnih načrtov, pripravljam podrobne učne načrte, pišem študije o našem proletarskem otroku za letošnji pedološki kongres v Ljubljani... Rad bi rekel, da so to že trdni sklepi, ki se bodo uresničili. Toda saj veš: čez noč pa se ti vse lahko razblini ob udarcih krutega časa...

Medtem je postalo naše omizje že bolj glasno in živahno. Tudi midva sva se mu pridružila. Potem pa se je pri vratih pokazal mož postave:

»Prosim, policijska ura!«

Pa smo šli vsak svojo pot domov.

A. Žerjav.

Pomlad prihaja!

Oglejte si ravnohar došle novosti

A. & E. Skabernè Ljubljana

— O lepih uspehih mladinskega zbora v Račah, ki ga vodi tov. Zorn, pišejo razni listi, med temi tudi »Marib. večernik« od 3. marca. Zbor je imel doslej že 12 koncertov.

— Mladinski zbori. »Rački škranjčki« so peli v Mariboru in so doživeli lep uspeh. V Slovenskih Konjicah so nastopili združeni mladinski zbori konjiškega sreza. Peljo je 460 otrok pod vodstvom 10 pevovodij. Nastop je bil prava senzacija naše narodne in umetne pesmi. (»Mariborski večernik«, 6. III.)

— Nekaj kronike narodne šole na Jesenicah prinaša list »Na mejah« v številki od 1. marca.

— V Bukarešti so zaradi političnega vrenja med dijaki začasno zaprli univerzo. Od 20.000 študentov je kakih 4000 odpotovalo iz prestolnice. (»Slov. narod«, 5. III.)

— Šolska reforma v Franciji. Odslej bodo zahtevali za vpis na učiteljske dovršene srednje šole s položenim zrelostnim izpitom, tako da bo učiteljska diploma istovetna z akademsko diplomom na univerzah. Važno izpremembo uvaja osnutek novega zakona tudi z določitvijo obveznega zrelostnega izpita po dovršeni osnovni šoli. Srednje šole se ne začnejo z vstopom v prvi razred, temveč s posejanjem prehodnega »orientacijskega razreda«, v katerem naj učitelji pretehtajo sposobnosti svojih učencev za srednješolski pouk. Srednja šola se deli nato v tri skupine, klasično, moderno in strokovno. — (»Slov. narod«, 5. III.)

— Z občnega zbora »Branibora« v Ljubljani. Prof. Bojc je govoril o potrebi skupne organizacije narodno-obrambnih društev. Naglasil je, da mora biti narodno-obrambno delo sistematsko in enotno. Pozival je prosvetno upravo, naj posveti najpomembnejšemu vprašanju naše narodne bitnosti več skrbi; na srednjih šolah je treba uvesti narodno-obrambne organizacije in v pouku je treba posvečati večjo pozornost življenju vseh Slovencev, tu-